

Zahrada krok za krokem

ZIMA V ZAHRADĚ

TEXT: Jiří a Vladimíra Prouzovi

V PRŮBĚHU LETOŠNÍHO ROKU VÁS NA STRÁNKÁCH NAŠEHO ČASOPISU SEZNAMUJEME SE ZÁKLADNÍMI PRINCIPY ZAHRADNÍ TVORBY A PŘINÁŠÍME VÁM PRAKTICKÉ RADY A UKÁZKY ŘEŠENÍ, KTERÉ BY VÁS MOHLY INSPIROVAT PŘI BUDOVNÍ VLASTNÍ ZELENÉ OÁZY.

V dnešním díle našeho seriálu vám nabídneme několik tipů, jak vybudovat zahradu tak, aby byla krásná i v zimě. V době, kdy se vzácné sluneční paprsky prodírají téměř horizontálně do oken vašich vyhřátých domovů, je většina rostlin schována do cibulek, hlíz, oddenků a kořenů a čeká na svoji novou příležitost s přicházejícím jarem. Na zimní zahradě nejlépe poznáte, zda je koncipována skutečně pro celý rok.

FOTO A KRESBA: JIŘÍ A VLADIMÍRA PROUZOVÍ

Výrazné struktury a řád

Při zakládání zahrady je důležité zvolit vhodnou kombinaci rostlin a zasadit je do promyšlené kompozice. Pro zimní období je zásadní výrazná struktura, pevná hmota

Uschlá květenství rozchodníků (*Sedum telephium*) ponechte na záhonu do jara. Pod sněhovou přikrývkou vynikne jejich struktura

a řád. V tomto ohledu jsou nezastupitelné především stálezelené kompaktní rostliny a jejich větší seskupení. S jejich pomocí vytvoříte výrazné dominanty, které jsou pro zimní záhon naprosto nezbytné.

K nejpůsobivějším prvkům zimní zahrady patří tvarované rostliny, ať již solitery, či různé stříhané živé ploty. Zelená architektura z rostlin zajišťuje potřebné vertikální a horizontální členění prostoru a zamezí tomu, aby se plocha zimního záhonu stala nevzhlednou plackou. Pravidelné tvary navíc dodají zahradě řád a tolik potřebnou harmonii.

Při výběru vhodných stálezelených rostlin není nutné zůstat jenom u zelené klasiky – jehličnanů. Nabízí se i množství listnatých variant. K těm nejoblíbenějším lze

řadit zimostráz (*Buxus*), cesmínu (*Ilex*), pieris (*Pieris*), hlohyni (*Pyracantha*), stálezelený skalník (*Cotoneaster*), mahonii (*Mahonia*), střemchu vavřínovou (*Prunus laurocerasus*) a další. Některé z nich mohou být bíle nebo žlutě panašované, jako břečťan (*Hedera helix* 'Gold Heart'), brslen (*Eunonymus fortunei* 'Emerald Gaiety') či cesmína (*Ilex aquifolium* 'Argent'). Stálezelené rostliny se většinou ani v zimě mnoho nemění. Jejich zelené části se někdy při velkých mrazech zbarvují přechodně do červena.

Rostliny ozdobné plodem

Mnohé druhy jsou dokonce ještě dekorativnější tím, že se ozdobí krásnými a ná-

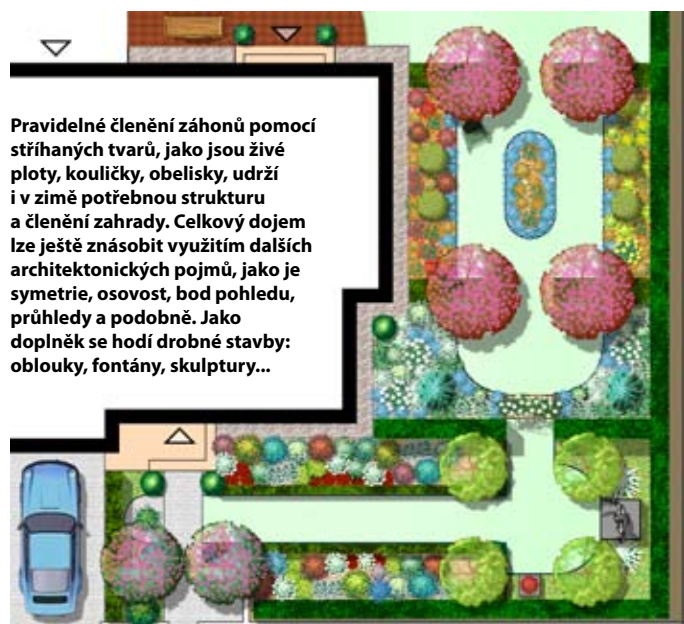

▲ Pravidelně stříhané živé ploty a symetrie vnáší do zimní zahrady řád a pevnou hmotu

◀ Na některých odrůdách jablek zůstávají plody dlouho do zámrazu. Jsou vítanou potravou pro ptáky

◀ Červené plody kaliny obecné (*Viburnum opulus*) zasypané sněhem připomínají vánoční ozdoby.

Pravidelné členění záhonů pomocí stříhaných tvarů, jako jsou živé ploty, kouličky, obelisky, udrží i v zimě potřebnou strukturu a členění zahrady. Celkový dojem lze ještě znásobit využitím dalších architektonických pojmů, jako je symetrie, osovost, bod pohledu, průhledy a podobně. Jako doplněk se hodí drobné stavby: oblouky, fontány, skulptury...

▲ Pupen buku zakletý v ledu vypadá jako z říše pohádek

▶ Staré oprýskané zdi dáte novou „fasádu“ pomocí stálezeleného břečťanu. Ten se navíc ještě v zimě okráší námrazou

▲ Moderní kultivary růží kvetou po celou sezónu až do prvních mrazíků. Překvapí-li nízké teploty rozkvétající poupě růže, promění jej ve zmrzlou a čistou krásu

◀ Vysoké trsy trav je vhodné na zimu svázat, aby si zachovávaly tvar a pod tíhou sněhu se nezbortily. Navíc tím chráníte základy rostliny před zatékáním vody a přemokřením. Sníh a mráz ozdobí trsy trav třpytivými vločkami a přemění je v zajímavý ozdobný prvek

▶ Fantastické zahradní obrazy malované sněhem nebo ledem často nemají dlouhého trvání. Někdy již za pár hodin slunce celý umělecký výtvar doslova rozpustí. O to více si ho nenechte ujít – zde mochyň zvaná židovská třešeň (*Physalis alkekengi*)

▼ Ojíněný trs bezkolence (*Molinia caerulea*) vytváří dojem ledové fontány

padnými plody. Tak je tomu u některých stálezelených dřevitálů, skalníků, mahní, hlohyní apod. Cesmíny a tisy se umí také krásně přizdobit, ale protože jsou rostlinami dvoudomými, plody najdete jen na samičích jedincích! Ale i na mnoha opadavých dřevinách jsou v čase vegetačního klidu velmi nápadné plody, vzpomeňme jen na kaliny, růže, jeřáby, okrasné jabloně, dřevitály a mnohé další. Plody jsou nejenom efektní, ale často zajišťují významnou zimní potravu pro ptá-

▲ Okrasné zeli se plně vybarví až po prvních mrazících, kdy se rozloží zelený chlorofyl v listech a zbarví je do růžova, fialova nebo zlatava

ky. Díky nim je i v tomto čase na zahradě přece jen trochu pohybu a zpěvu.

Barevné kůry

Ozdobný prvek v zimní zahradě zajišťuje také výrazná barva nebo kresba na kůře. Krásně červenou má svída *Cornus alba* 'Sibirica', žlutou její příbuzná *Cornus stolonifera* 'Flaviramea'. Stačí však i obyčejná břıza nebo exotičtější javor vlnonohý (*Acer capillipes*). Jiné dřeviny mají zase bizarně utvářený habitus větví, který zvláště vynikne po opadu listů, např. „pokroucená“ líska *Corylus avellana* 'Contorta'.

Okrasné trávy

Okrasné trávy jsou se svými suchými květenstvími v zimní zahradě velmi působivé. Jemné listové zlatých stvolů trav obalené jinovatkou vytvoří zajímavý dynamický kontrast jinak strnulému obrazu zimní zahrady. Ze zahradnického hlediska je ponechání listů a stvolů trav v záhonu v pořádku, protože trávy včetně bambusů (ale např. i růže) upravujeme nůžkami až v předjaří. ■

KONTAKT

Ing. JIŘÍ PROUZA
zahradní architekt
tel.: 777 123 700
www.prouza-zahrady.cz

